

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

1. Affirmatiua sententia conclusionibus aliquot distincta eligitur, & fundatur.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

impugnent. Secundo arguit. quia auxilia supernaturalia quibus poenitentiae salutaris locus, & potentia facienda Angelis malis erat, esset gratia supernaturalis lapsus Angelis, etiam inimicis data; ergo gratia Redemptionis, ac per Redemptorem Christum: at Deus, nec redemptionem, nec Redemptorem Christum à peccato Angelis dare voluit: ergo nec gratiam supernaturalem dedit, qua locum lapsus poenitentiae faceret, & poenitere eos de peccato salubriter absolute posset. Respondetur: Angelis lapsis pauculis, (protoparentum tentatoribus exceptis redemptionis) gratiam, & per Christum, sufficientem solum, ut poenitere salubriter eos absolute posset pro via statu providisse: ut diximus controu. de Incarnat. tam eis, quam bonis Angelis, protoparentum custodibus exceptis, primam gratiam auxiliantem, ut obedirent ex meritis Christi fuisse donatam, quia id non repugnat: ex primaria vero intentione ut primam gratiam Angelis mereretur, aut sufficientem redemptionis, quibus poenitentiae locus, & possibilis eis absolute poenitentia fieret, Deus incarnatus non fuit, merentique, ac Redemptor Christus exiit. sed, ut lapsis hominibus gratiam, & redemptionem meritis, & satisfactione à Deo obtineret offenso: quare hominum deficiente peccato, neque existeret Christus, ut controu. de Incarnatione cum Patribus docuimus, nec ullam gratiam bonis, aut redemptionem malis fuisset promeritus, neque ut Angelis gratiam redemptionis, aut non redemptionis mereretur Christus veniret, neque eis voluit Christum Redemptorem; sed secundaria voluntate.

5. Semel enim iam existente Christo occasione peccati hominum, atque in eorum redemptionem, eis omnibus Angelis, quorum gratia, vel redemptionis, vel non redemptionis, pro naturae priori, eiusmodi hominum peccatum non praecessit: ut reliquorum à Protoparentum custodibus, & tentatoribus Angelis gratia non antecessit: utriusque conditionis gratiam eius merita pertingere; quia, infinita cum fuerint, omnes gratiam, quam propiori naturae ipsa donatam non supponebant, in praemium complexa sunt, atque cunctis donatio oportebat, & quamquam illud Apostoli *Nulquam Angelos apprehendit, sed semper Abraham*, id est homines, apprehendit de apprehensione redemptoria, cum aliquot Patribus, & interpretibus, quae tamen de apprehensione per unionem hypostaticam, germanius intelliguntur, de apprehensione ex primaria intentione, & per se intelligi debent, vel de apprehensione redemptoria, quoad efficaciam solum: cum enim nullum Angelum de facto redemerit, atque effectu redemptionis, absolute verum est, nullum Angelum quare nec naturam Anglicam redemisse, aut recuperasse, vel apprehendisse aut redemptionem. sicut humanam, & homines recuperavit, ac redemptorie apprehendit, cum plures recuperavit, & apprehendit de facto, etiam alios, quoad sufficientiam solum redemerit. At tentatoribus Protoparentum, quibus poenitentiae salutaris locus, & potentia absoluta, sicut ceteris per gratia supernaturalis auxilium facta etiam pro statu viae, ac non per Christum, eiusque merita, & redemptionem à Deo fuit, idemque erit, si idem de reliquis Angelis transgressoribus dici malueris, an redemptionis, quoad sufficientiam respectu servitutis peccati, & diaboli dici debeat, & si respectu Dei ea auxilia dantis, & condonantis Angelis indignis remissio potius debiti carenti illis, quam redemptio debeat nominari: quæstio de nomine erit, non multum curanda. Admissa vero, quod gratia redemptionis nominanda sit, ac per Christum, eiusque merita & redemptionem data non fuerit, nil absurdum, & contra doctrinam Patrum, & Theologorum admittitur. Dum enim omnem gratiam redemptionis, tam, quoad sufficientiam, quam quoad efficaciam indignis peccatoribus per Christum Redemptorem datam docent, de gratia redemptionis data hominibus, quorum omnium Christus explorata, atque ex fide Redemptor est, loquuntur, nihil prius examinautes, nec cogitantes de redemptione hac Angelorum, quoad sufficientiam ex meritis, & satisfactione Christi, eorum etiam secundario Redemptoris, vel nec gratuite redemptionis à duplici illa servitute

à Deo Angelis, quoad sufficientiam facta. Denique illud, cui solum, multumque pro aduersa sententia fuit Ariaga, de impossibilitate satisfactionis pro mortali creatura, etiam ex auxilio gratiae supernaturali exhibende, extra rem prius est. Ut enim poenitentiam salutarem exhibere absolute in via Angelis possit facta esse gratia supernaturali sufficiente ad illam elicendam Angelos peccatores in statu viae instructo à Deo sufficientem omnibus effectio; poenitentia perfectissima contritionis, ex Deo summe, & super omnia dilectio non fit pro mortali satisfactione. Secundo: si quid ea ratio probaret neque peccatoribus hominibus in via ex Dei gratia locus poenitentiae salutaris à Deo fieret, sicut videntur possit. Id quod contra ipsum Ariaga, omnesque Theologos, Patres, Concilia, atque fidem Catholicam est, ut patet.

QVÆSTIO III.

An aliqui Angeli peccati vel obedientie aliorum causa fuerint: ubi de prelio inter bonos malosque, pro via statu in caelis habito, ac eius exitu.

Certum titulo quaestionem versant Theologi cum sancto Thoma, prima parte, quaest. 63. articulo secundo, tertio, sexto, & octavo, praefertim. Vtrum scilicet peccatum primi Angeli alius peccandi causa fuerit: cum idem de aliis malis Angelis respectu aliorum malorum quæri possit, atque ex iisdem principis proportionem servata, de eis, ac de primo Angelo debeat desiniri. Ex similibus vero principis deducendum etiam est, an Michael, aliqui boni Angeli, qui in bono perseverant perseverantiae prelii bonorum Angelorum cum malis in caelis finiti, apertius ostenderint, id quod explicatione prelii bonorum Angelorum cum malis in caelis finiti, quæstionem propoli, & cum ea de Angelorum prelio in empyreo habito merito coniunxit, supponit autem quaestio non vnum luciferum, sed plures etiam Angelos peccasse.

CERTAMEN I.

Affirmativa sententia conclusioibus aliquot distincta eligitur, & fundatur.

1. Libertas in. 1. d. 6. a. 3. Guillielm. Paris. 1. p. 1. partis. 1. principalis de vniuerso. c. 112. Castro aduers. haret. verbo peccatum luciferi 3. negant iustro premum ex malis Angelis, ac subinde inferiores ipsos, aliosve ipsius inferiorum causam peccati, siue exempli, siue suasionis aliquam fuisse. Referuntur etiam pro hac assertionis sententia Alex. 2. p. 99. num. 1. Antiodoreus, lib. 2. tract. 2. c. 5. qui tamen potuisse Luciferum, & alios ex superioribus alterutro modo causam peccati inferioribus esse affirmant; ita vero factum, nec affirmant, nec negant. Affirmatiuum vero sententiam docuit sanctus Thomas citat. quaest. 63. articulo octavo. ubi Caietan. & interpretes fere omnes. Molina ubi proxime. Ioan. Praepos. ad eum articulo 5. Sed longe communius. Ioan. Praepos. ex sententia. Sanct. Bonau. in 2. d. 5. a. 2. q. 2. Richer. 2. 1. q. 2. Egid. d. 6. q. 1. 2. 1. ubi, & Argentina eque. 1. Gabriel. 9. etiam. 1. 2. j. deb. j.

dub. 3. Maior. q. 2. sub fin. ad 2. dub. Attriaga d. 24. sect. 11. subsect. 1. §. 1. num. 76. Soar. lib. 7. c. 17. num. 17. Tertia sententia docet in questione de facto incertam, nec fundamento vero simili alterutram sententiam defendi, aut asseri posse. Ita Durand. in 2. d. 6. q. 2. est affirmatiuam communem esse fateatur. Ita etiam fuit iudex Alex. & Antiochensis. proxime, quæstionem de possibili affirmatiue definites fecit quæstionem, quam versamus, de facto, & Vasquez ad citatum art. 8. d. 237. cap. 1. init. §. Ego quidem in hac contrarietate numero tertio, quia nihil fundamenti in scriptura est, unde factum, infectumve concludatur, quod fieri, vel non fieri absolute potuit.

2. Dico primo: Angelus ex malis supremus, scilicet Lucifer, peccati aliorum causa fuit. Est Doctorum, quos dedimus pro sententia secunda, & communis Theologorum paucis exceptis, & aduersariis parentibus conclusio à pluribus Patribus expressa. Damascen. 2. de fide. cap. 4. *Vnde porro cum eo auulsa est, eique comitem se adiunctum simulque coram innumerabilibus subditorum ipsi Angelorum multitudo.* Ambros. epist. 84. ante med. *Hac superbia à diabolo sumpsi exordium: qui, quoniam sua, quam à creatore acceperat, potentia, & dignitate, sibi placuit, cum eis Angelis, quos in consensum impietatis suas traxerat, à celesti sublimitate deiecit.* Vide apud Soar. supra, Gregor. 3. Moral. cap. 18. alias 23. Nazianz. Cælarium. Origen. Chrysostom. Cyrill. Euseb. Hieronym. Lactant. Arnobium. Augustin. Prosper. Bernardum. Equid autem fundamenti solidi pro affirmatiua hac conclusiue in questione de facto desiderari potest ultra tot, tantorumque Patrum concors iudicium? Ex eo vero constat vterius eandem conclusionem in scriptura contineri. Primo: quia, est in tot Patribus singulatin ab Spiritu sancto reuelari, suggerique potuerit, cum id valde extraordinarie prouidentie sit, eo omnes ex scriptura toti Ecclesie communi edoctos fuisse censendum est. Secundo: quia præfati Patres citatis locis sententiam hanc scriptura testimonio formaliter, aut æquialenter inserit, vel adiunctis, tradunt. Tercio: ex iam subiunctis scriptura locis, quæ ab aduersariis ad rem hanc negliguntur id ipsum facile constabit.

3. Probat secundum: ex sacra pagina ubi Math. 23. dicitur de æterno damnatorum igne, qui paratus est diabolo, & Angelis eius, ubi reliquorum malorum Angelorum Diabolo, seu Luciferi subiectio ac huius in illos dominium asseritur: quod cum ex eo, quod grauius cæteris peccatis parati ipsi, nec debeat, nec merito possit, sed potius cæteris minus peccatis subiectio; ea solum ratione competere ipsi potuit, quatenus vel exemplo vel suasiōe cæteris dux, & causa peccandi fuit, eique facto ipso peccandi, se subdiderunt, dignæque subiectionis ad ipsum fuisse constituti. Secundo: probatur ab Egidio ex Job. 41. *Ipse est Rex super omnes filios superbie.* Quia scilicet in superbos omnes, quales apostata reliqui Angeli fuisse, dominium, & iurisdicōnem, ducatumque voluntate sua exercuerit, superbia sua illos superbos, vel exemplo, vel suasiōe progignens. Nec satis est, hic delectatam marina bestia prægrandi à Job. ad litteram dici, maximam esse inter alias proceras belluas marinas, quæ ob eximiam magnitudinem, ut opus quoduis aliud magnum, superba eleganter dicitur. Sed tamen cum magnus Gregorius, & Patres sub eius piscis typo de diabolo figurate dicti à Jobo putent, figuratus ille, & allegoricus sensus intentus ab Spiritu sancto, & à Jobo fuit. Est autem superbum quidquid magnum est eleganter dicitur, non autem superbia fuit, phrasi adhuc hebraica, & scriptura dicitur, sed de rationalibus solum creaturis, quæ vitium superbiae incurrunt. Attamen locus hic aliunde debilis est. Rex quippe, & Princeps inter aliquos conditionis, qualitatibus, & generis eundem, qui in eo cæteris eminet elegerunt, & vulgari etiam phrasi dicitur, quin in eos imperium, dominiumve aliquid habeat, & exerceat, colue, ut tales essent, ac fierent inluxerit. Secundo Job sub eo typo de diabolo non pro vix statu, sed pro statu damnationis loquitur: quare extra rem adducitur.

4. Sic ergo secunda probatio ex scriptura illis verbis

Mal. 14. *Corruisti in terram, qui vulueras gentes id est angelos reliquos, & præsertim sequentibus. In terram tuam perdidisti, & populum tuum occidisti. Id est causa fuisti, ut perirent. Quamuis enim de Rege Babylonis ibi sermo, & historia texatur, nemo autem Patrum, & interpretum, dubius adhuc, negat Luciferi casum sub eius typo à Propheta referri: ex quo æque firmiter conclusio nostra probatur: cum non minus certa esse debeant, quæ figurate, & intento sensu ab Spiritu sancto per Prophetas suos sub alterius typo dicuntur, quam quæ literaliter materiali: ex intento enim sensu uterque literalis est, & à Deo reuelatus. Secundo Iliam similem casum Regis Babylonici reuelatæ etiam sibi historia casus diaboli, ad litteram etiam relatæ exemplo explicuisse, & à maiori ad minus comprobasse satis ostendimus supra, ut etiam de loco alio Ezechielis. 28. ubi etiam de Tyri Rege Prophetia erat eadem Luciferi historia inserta, illustrata, & comprobata. Ex ita vero intellecto etiam Ezechiele probatur, tertio conclusio illis verbis in multitudine negotiationis tuæ repleta sunt interiora tua iniquitate. num. 18. equa enim negociatio Diaboli in via esse potuit, nisi alios peruerteret, ut sequacium copia, & multitudine potentior, fortiorque, erroneo suo iudicio, contra Deum fieret, ut dictum fuerat, numero quinto, in multitudine sapientia tua, & in negotiatione tua multiplicasti tibi multitudinem? Quod autem ab aliquibus ex eiusdem Ezechiel. 31. adducitur verbis illis. *Emulata sunt enim omnia ligna voluptatis, quæ erant in paradiso Dei. Non est ad rem: quia nec figurato sensu ab Spiritu sancto, & Prophetia intento de Luciferi sermo est, sed de Pharaone Egypti Rege iuxta Patres, & interpretes.**

5. Probat quarto ex Apocalypsi. 12. ubi prælium Michaelis, cum Lucifero, seu dracone refertur, diciturque, n. 4. *Et cauda eius trahere tertiam partem stellarum celi, & misit eam in terram.* Quo sane loco Draco Lucifer, stellæ vero reliqui Angeli Apostatae, qui eius, vel exemplo vel suggestione seducti peccant, ac proinde tracti ab ipso tanquam peccati corum causa dicuntur. Si enim ex se ipsis nulloque eius influxu peccassent, simul cum ipso in culpam e celo haberentur, non autem traherentur magis, quam ab ipsis haberetur Lucifer, ut pater: tamen enim eius lapsus, cum lapsibus eorum, quam horum lapsus, cum lapsu Luciferi contingeret, casuque, ac disparate, ut aiunt, absque vlla coordinatione coniungeretur. Dicunt aduersarij (imo, & ex nostræ conclusionis Patronis Ioan. Prepos. ubi proxime §. Versum.) ex eo loco probari conclusionem efficaciter non posse: quia ibi, non de prælio Michaelis, cum Lucifero sed cum Antichristo per draconem significato dictum postremo sæculi tempore pro iustorum congregatione, & Ecclesia (cuius princeps, duxque Michael est) ad litteram agitur: ac subinde Angelorum nomine, non solos Angelos bonos ipsum in eo prælio iunantes, sed & eximios doctrina, sanctitate, gradu, & dignitate viros, uti stellas obinde, in Dei Ecclesia fulgentes, qui ei etiam contra Antichristum superpetas ferent, intelligi: ex quibus seducenda ab Antichristo, tertia pars à Ioanne prænnuntiatur. Verum eo loci prælium Michaelis, & Angelorum eius cum Lucifero ad litteram referre, tamen sub eius typo postremum, cum Antichristo, & malis Angelis, ac eius affectis sceleratis hominibus Michael ipso, & eius auxiliariis, cum Angelis, tum hominibus iustis, doctrina, dignitate, &c. in Ecclesia præfulgentibus, ostendi superius, fusuque, & explicatiuè adhuc ostendam cert. 2. ubi ex instituto de eo prælio eius loci sensu, quo casus præcluditur.

6. Dico secundo: mali Angeli Luciferi non solum indiuidue, sed gradu etiam hierarchico, & subinde specie inferiores, & imperfectiores aliis apostatis Angelis fuerunt causa peccati, & transgressionis. Pro hac conclusione hæcenus à scholasticis, nec tradita, nec negata (quia nec quæstionem disputandam sibi proposuerunt) loca scripturæ, & Patrum plura non suppetunt. Tamen, cum Patres, tum interpretes, tum scholastici, qui prælium memoratum Apocal. 12. inter Michaelē, & Luciferum, atque vtriusque Angelos affectas habetum censent, est non expresse, & in terminis, virtute tamen

